

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2011-034

Arkeobotanisk analys av prover från
den vikingatida boplatsen RAÄ Råda
101, Lidköpings kommun,
Västergötland

Radoslaw Grabowski

INSTITUTIONEN FÖR IDÉ- OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Arkeobotanisk analys av prover från den vikingatida bopplatsen RAÄ Råda 101, Lidköpings kommun, Västergötland

Radoslaw Grabowski

Bakgrund

Under hösten 2010 översände Västergötlands Museum fyra prover uttagna under utgrävningen av den vikingatida bopplatsen RAÄ Råda 101 i Lidköpings kommun. Ett av proverna härstammar från ett grophus (Prov PM10011), två härstammar från takbärande stolphål i ett långhus (PM 10012, 10013) och ett härstammar från en grop som innehöll en större mängd keramik (PM 10014).

Syftet med analyserna var primärt att extrahera organiskt material för 14C-datering. Sekundärt syftade analysen också till att belysa de provtagna anläggningarnas möjliga funktion samt bopplatsens tolkning.

Metod

Proverna sändes in som bulkprover om ca 1,6 – 2,6l till Miljöarkeologiska Laboratoriet i Umeå. Proverna flottesades med kranvatten och det flytande organiska materialet samlades upp i ett såll med 0,5 mm maskstorlek. Denna maskstorlek räcker för att fånga upp i princip alla informationsbärande växtdelar. Det icke-flytande restmaterialet sållades därefter genom ett 0,5 mm såll för att undersöka förekomst av benfragment samt annat icke-botaniskt material och även botaniska rester som på grund av mineralisering inte flyter vid flottering.

Materialet inspekterades efter flottering visuellt med hjälp av stereomikroskop med 8 till 40 gångers förstoring.

Resultat

Prov	Förkolnat växtmaterial	Träkol	Övrigt
PM10011	Sädeskorn (<i>Cerealia</i> indet), 1,5 st	40 ml	Ben (2 st, 2 cm) Bränd lera
PM10012	Möjligt korn (cf <i>Hordeum vulgare</i>), 2 st Sädeskornsfragment (<i>Cerealia</i> fragmenta), 3 st	7 ml	
PM10013	Grönknavel (<i>Scleranthus annuus</i>), 1 st	24 ml	
PM10014	Ljung, kvist (<i>Calluna</i> sp), 1 st	200 ml	Mycket keramik ben (1 st, 0,5 cm)

Tolkning

Materialet resulterade i ett relativt sparsamt förkolnat botaniskt material. Förekomsten av sädeslag samt ljunghvistar är dock tillräckligt för 14C-datering baserat på material med en låg egenålder.

I övrigt är det svårt att tolka de analyserade proverna på grund av provernas ringa antal samt det begränsade botaniska materialet. Förekomsten av sädeslag i grophuset samt långhusets stolåhålar är inte förvånande då hus från järnåldern nästan alltid genererar ett inslag av växter förknippade med åkerbruk. Förekomsten av korn (*Hordeum vulgare*) är inte heller förvånande då denna växt utgör en av stapelgrödorna i södra Sverige under den aktuella perioden¹. Även grönknaveln (*Scleranthus annuus*) är ett relativt vanligt inslag i prover från järnåldern och vikingatiden och förknippas oftast med sädeskornsodling. Frön från ogräs såsom knaveln följer med skörden in till bopplatsen och bevaras och deponeras i boplatlager om gynnsamma bevarande omständigheter, såsom förkolning, uppstår. En provtagning av fler av långhusets stolåhålar hade möjligtvis hjälpt vid tolkningen av materialet då det botaniska materialet bäst tolkas genom en analys av dess interna fördelning i en hel konstruktion. I sådana tillfällen kan även relativt små förekomster av botaniskt material bidra till identifieringen av husets interna delar såsom "kök" eller fähus².

1 Grabowski, R. 2011. Changes in cereal cultivation during the Iron Age in southern Sweden. *Vegetation History and Archaeobotany*. Springer. Berlin.

2 Viklund, K, et al (eds). 1998. *Fähus. Från bronsåldern till idag*. Skrifter om skogs- och lantbrukshistoria. Nordiska museet. Stockholm.

MAL
Miljöarkeologiska laboratoriet
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ
Telefon: 090-786 50 00
Telefax: 090- 786 76 63
Hemsida: www.idesam.umu.se/mal/

Radoslaw Grabowski
radoslaw.grabowski@arke.umu.se